

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones de Sa[n]ctis Hyemales, Estiuales, De
festiuitatibus Jesu christi, Beate virginis et alior[um]
Sanctor[um] ... Venera[n]di patris, fratris Nicolai deniise
Ordinis Minor[um] de obseruantia ...**

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Tertiu[m] e[st] sp[irit]ualis reuerentie.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30625

De epiphania dñi De myste

diotes. Audito itaq; loco natiuitatis chri
tū Herodes clam⁹ vocat⁹ magis diligē
ter dicit ab eis eps stelle q̄ apparuit eis
Chryf. Occulte eos vocauit vt nō vide
rent iudei q̄s hēbat suspectos: ne forte q̄st
regē sue gl̄is amātes pderēt p̄siliū eius.
Hec ille. Mittens igit̄ eos. i. magos in
bethleē: dixit. Ire et interrogare diligēter
de puero: et cū iuenerit⁹ renūciate mibi vt
et ego veniēs adorē eū. O venerosa et do
losa locutio. O iniqua astucia serpētina. quia
sic dicit Greg. in homel. Adorare eū se velle
simulat: vt hūc si inuenire possit extinguat.
Chryf. sup. Bart. Deuotionē pmittēbat
et maliciā cordis sui hūllitatē colore depin
gebat. Talis est p̄suetudo oim malignoꝝ
q̄n aliquē in occulto graui⁹ ledere volunt:
humilitatē illi et amicitias fingūt. Vñ dicit
Et cū iuenerit⁹ renūciate mibi: vt et ego
veniēs adorē eū. Leo papa. q̄ felix foret
si magoꝝ imitaret fidem et p̄uerteret ad re
ligionem q̄d dispōnat ad fraudem.

Tertium quod ostendit ma

goy diligentia est p̄ficiendi itineris accele
ratio. Statim em̄ vt dicit̄ in euāgelio. Cum
audissent regē abierūt. Remigi⁹. Audie
runt magi p̄ro dem vt q̄rerēt dñm: sed nō
vt ad eū reuertērent. significabant em̄ do
nos auditores q̄ bona q̄ audiūt a malis p̄
dicatoꝝ faciūt: sed tñ opa illoꝝ nō imi
tant. Hec ille. Et ecce stella quā viderant
in oriente antecēbat eos vsq; dū veniēs
staret supra vbi erat puer. Chryf. Ex hoc
loco ostēdit q̄ cū stella decēxisset magos
p̄pe bierlm̄ abscondita est ab eis: vt relictī a
stella cogerent̄ in hierusalē interrogare de
chro sum. et manifestare p̄p̄ duo. Primo
ad p̄sionē iudeoꝝ. q̄ gentiles stelle tñ
modo visē cōfirmat: ch̄m p̄ alienas p̄
uincias regēbant. et iudei ad infantē p̄
phetias legētes de chro etiā in finib; suis
natū nō suscepērūt. Demū vt interrogati
sacerdotes vnde nasc̄ ch̄s: ad p̄udiciū
suū respōderēt: de bethleē. hec Chrysof.
Soler et alia rō affigri quare eis disparuit
stella. q̄ sic dicit̄ glo. Auxiliū q̄retes huma
nū: iuste pdiderūt diuinū. Remigi⁹. Stel
la sūste gratiam dei. Herodes diabolum.
Qui aut̄ per pctm̄ se diabolo subdit: mox
gram perdit. q̄ si p̄ puam recesserit: mox

gram inuenit q̄re non dimittit donec pdu
cat ad domum pueri. i. eccliam. Hec ille.
Ipsis q̄ a hierlm̄ recesserūt: itēz apparuit
stella q̄ antecēbat eos vsq; dū veniēs
staret sup vbi erat puer. Vidētes aut̄ stel
lā: gauisi sunt gaudio magno valde. Chry
sost. Gauisi sunt: q̄ spes eoz nō erat dece
pta: s̄z amplē p̄firmata. Glo. Gaudio gau
det q̄ p̄pter deū gaudet q̄ est vep̄ gaudiū.
Addidit aut̄ et magno: q̄ de magno gau
debant. Chry. Per mysteriū em̄ stelle in
telligēbat qm̄ dignitas tūc nati regis exē
debat mēsurā oim mūdiāliū regū. idō ad
didit etiā: valde. Hec ille. Legit̄ aut̄ in lō
ga legēda Colonia q̄ reges isti p̄mo vene
runt ad pastores: q̄ pastores stelle clarita
tē vidētes occurrerunt et interrogauerunt
q̄ dñā hoc esset. Audierēs aut̄ q̄ puer na
tū quērerēt: dixerūt illis q̄nter angel⁹ eis
apparuit nocte natiuitat⁹ ch̄i cū claritate
magna dices. Annūcio vobis gaudium
magnum. q̄d erit oim̄ p̄p̄o: q̄ natus est vo
bis hodie saluator etc. et quō inuenerunt
puer⁹ iacentē in p̄sep̄io et panis in m̄lutū.
Quib; auditis gauisusunt reges. et sic stel
la p̄duce venerunt ad locū vbi erat puer. et
torum iter suū p̄fecerūt in tredecim dieb;.
Et q̄ patet eoz diligentia et deuotio ma
gna: q̄ in tā breui a tā longis finib; vene
runt. Sed vt dicit̄ Remigi⁹. Puer q̄ tūc na
tus est in tā breui spacio de vltimis finib;
terre magos ad se p̄ducere potuit. Et fin
Hiero. isti reges venerūt in oromedarijs
q̄ sunt velocissimi cursus: et tantū vno die
currunt q̄ntum equus validus in trib; die
bus. In p̄ducta aut̄ legēda habet q̄ ibi
lux p̄tinue erat vbi eq̄tabāt: nec ipsi nec in
menta esuriebāt nec comedebāt: s̄z die no
ctūq; eq̄tabant. Sic q̄ venerūt ad locū.

Tertium est mysteriū spūalis reuerē
tie. Vbi cōtemplari habem⁹ quō
magi reuerēt̄ adorauerūt deum
natum. Vbi sūt tria specialia mysteria cō
templanda.

Primum est mysteriū deuote adoratiōis

Secūm est mysteriū p̄ciōse oblatiōis.

Tertium est mysteriū mystice significatiōis

Primum est mysteriū deuote adoratiōis
uoote adoratiōis. Vbi apparet mira ma
goꝝ fides: humilitas: et deuotio. Lōsūde

rio spūalis reuerētie. Fo. XXI

randū itaq; cum euangelio qm̄ ad locū p/ uenientes: intrātes domū: inuenerūt pue/ rum cū maria m̄re e. Chryſ. sup. Matt. Non cū matre diademate coronata: aut in lecto aureo recubentes: sed vix tunicā habē te vnā nō ad ornātū corpīs: sed ad regu/ mentū nuditatē: qualē habere potuit car/ pentarij vxor: pegre cōstituta. Si ḡ regem terrenū ḡrentes venissent: magis fuissent cōfusi q̄ gauisi: q̄ tanti itineris laborem sine causa suscepissent. Hunc autē q̄ celestē regē querebāt. et n̄ nihil regale videbāt in eo: n̄ solū stelle testimonio p̄tenti gaude/ bāt oculi eoz. p̄tempribilē puerū aspicerē. quia spūs in corde eoz. terribilē eum mon/ strabat. Un̄ p̄cidentes adorauerūt eū. Un̄ dent em̄ hōiem z agnosunt deū. Hec ille q̄nta fuit in eoz. cordib; cōsolatio qm̄ vi/ so puero lumine vere fidei illūinati credi/ derūt eū esse mundi saluatore quē tāta sol/ licitudine q̄stierūt. Pro cidentes itaq; super terrā genua flectētes: z sup. terrā fides su/ as demittētes: cū magna cordis deuote/ et oris iudicōe ipm̄ adorauerūt: z vn̄/ nimitē saluatore mudi eū esse dixerūt: de/ bñficio stelle q̄ eos p̄duxerat grās agētes: et ipm̄ verū deū esse credētes. sicut de glo. Hinc exclamat Aug. O stupēda infantia cui z astra subdunt. cui⁹ est ille magnitu/ dinis z sup̄ne gl̄ie ad cui⁹ pannos z angeli excubant z sidera obsecundāt z reges tre/ pidant z secretiores sapie gemulant. Hec Aug. Imitari itaq; debem⁹ magoz reue/ rentiā z deuotiōem corā deo nos hūiliter prosternentes. quod fieri debet p̄cipue/ propter triplicem rationem

Priō in recognitionē nostre vanitatē z m̄erie: quasi recognoscētes nos nihil esse corā deo. Esa. xl. Dēs gentes q̄s non sint sic sunt coram deo. z q̄s nihilū z inane re/ putati sunt ei. Exēplum habem⁹ in Job. j. qui conso capite corruēs in terram adorauit z dixit. Audus egressus sum ex vtero matris mee: et nudus reuertar illuc. Et aduerte ibi q̄ inflata tribulatio cōpel/ lit ad p̄fectius recognoscendū vite p̄sentis miserā: et ad deum adorandum.

Secūdo in significatiōem humilitatis et erubescētie. quia vix ipm̄ dñm multi/ pliciter offendim⁹. Exēplū in publicano q̄ uocauit oculos ad celum leuare: vt ha/

betur Lu. xvij. Et in filio pdigo ad patrē reuertente Lu. xv. Pater peccati in celū et coram re: iam nō sum dign⁹ vocari fili⁹. **T**ertio in p̄estationē sup/ (tuis ne maiestatis z excellētie. Eccl. xlij. Ter/ ribilis dñs z magn⁹ uehemētē: mirabi/ lis potētia illi⁹. Exēplū in Salomone. ij. Reg. vij. q̄ adorauit deum di. Die deus israel nō est similis tui: deus in celo desup/ et sup. terrā deorsum zc. Sequit. Facies vnicuiq; fm̄ oēs vias suas sic videris cor/ eius. Ecce excellētiā diuine iusticie. sequit. q̄ tu solus nosti corda oim̄ filioz hōim: vt timeāt te cuncti dieb;. Ecce excellētiā diuine sapie. Et postea sequit. Audiet no/ mē tuū magnū: z man⁹ tua fortis: z bra/ chium tuū extēsum vbicq;. Ecce excellē/ tiā diuine potētie. Et sic patet quomō/ salomō adorās p̄ferebat excellētiā diuine maiestatis. Et postea ibidē habet q̄ vtrūq; genua fixerat in terram z expāderat ma/ nus in celum zc.

Secundū est mysteriū pre

ciōse oblatōis. Adorauerunt em̄ dñm nō solum ex ania z corpore: sed etiā de sua sub/ stantia tpali. iuxta illud Prover. ij. Hono/ ra dñm de tua substantia. Obtraherūt ḡ et aurum: zbus: z myrrham. Remig⁹. Scī endū q̄ isti nō singuli singula obtraherunt: sed singuli tria. et singuli cum suis muner/ bus regem deū z hōies p̄dicauerūt. Hui⁹ autē triplicē oblatōis affigri pōt triplex rō

Prima est rō antiq̄ traditiōis. q̄ vt de Remig⁹ Tractio antiq̄ fuit vt null⁹ ad regem vacu⁹ irroret. Perse autē z chaldel/ talia munera p̄sueuerāt offerre. Isti autē vt de in historia scholastica videntur a fi/ nibus persarū et chaldeorū.

Secunda est ratio necessitate subleuōis. Quia fm̄ Bern. anq; obtraherūt p̄pter in/ opie subleuatiōē. hui⁹ p̄tra stabuli fero/ rem. myrrhā p̄pter mēbroz p̄cētī p̄solida/ tiōē z p̄mū expulsiōē. Circa quā rōnes nota quō chīs p̄ suam inopiā dedit nobis exemplū p̄tēnēde mūdānitatis. In h̄ p̄o q̄ i stabuli feroze nasci z nutrirī voluit: de/ dit exemplū tolerande penalitatē. In hoc p̄o q̄ nasci voluit in forma pueri cum cor/ porali debilitate z fragilitate: dedit exem/ plum secunde humilitatis.

¶ Sermo de epiphania

Tertia est rō deuote prestatiōis. qz fm Aug. ser. d. epiph. Aur offerūt vt regi magno. tibus imolant sibi vt deo. myrrham prebent ei tanqz p salute oim mortuoz. Qz philarī facie puer iesus magos sic offerētes dulcē r aspiciēbat. L. redendū est certē qz d eū tanta sollicitudie qstierant z tāto venerabant affectu: eos absqz leticia abire nō pmiserit. Et virgo illa dulcissima mat humilis atqz māsuera postqz in his regibz tantā fidē z deuotionē aspexit. Multa eis verecūdo vtiqz sermone de filio suo locuta est: euāgelizādo q̄liter angelus annūcia uerat z ipa x̄go cōcepit z parturierat: angelis cantantibz z nūciantibz pastoribz ei natiuitatē: et quō ipē dñs sic incarnat⁹ erat vt saluū faceret gen⁹ hūanū. Lōmen dābat ex hoc magoz p̄sentia: diligētia atqz deuotionē: q̄ ad eū vidēdū tāto p̄perauerat: dicēs eis. Sciatis qz quē adorāz de⁹ est. cui munera obrulistis rex est. Ip̄m in brachijs suscipite qz hō est. Itaqz filiu suum benignissime vnicuiqz eoz amplexandū porrigebat. Qz virginis cōsuera hūilitas. Qz filij dei mira benignitas. Qz grā supercessiua orientaliū regū: q̄ a x̄gine matre filij dei incarnatū inter sua brachia suscipiūt. Lōnemur z nos mētē r̄sponere et nec nobis se negabit p̄ssim⁹ iesus filij dei. Tandē autē ipi magi admoniti in somnis ne redirent ad herodē: p̄ aliā viā reuersi sunt in regionē suā. L. b. yf. in home. Intugre magoz fidē qualiter n̄ scādaltizati sunt in seip̄is dicētes. Si magn⁹ est puer hic: q̄ necessitas fuge est z occulte recessiōis. hoc em̄ est vere fidēi nō q̄rere causas eoz q̄ vere p̄cipiunt: sed suaderi solum ab eis. L. b. yf. sup. Darth. Si autē magi ebrim quasi terrenū regē quesissent: inuenirent eū apud ip̄m māst̄senē: nunc autem adorauerunt z reuersi sunt. Lū autē reuersi fuissent māserūt colētes deū magis q̄ ar et p̄dicātes multos erudierūt. Et deniqz cū thom̄s iussit ad puincia illā: sibi adiūcti sunt: z baptizati facti sūt executores p̄dicatiōis ip̄i. Hec L. b. yf. Breg. Dāgnū s̄o nob magi aliqd̄ inuēit q̄ in regiōne suā p̄ aliā viāz reuertunt. Regio q̄ppe n̄ra paradisi: ad quā iesu cognito redire p̄ viam qua venim⁹ p̄hibemur. A regiōe etem n̄ra sup̄bēdo: visibilia seq̄ndo: cibū

vetitū gustādo: discessimus. sed ad eā necesse est vt flendo: obediedo: visibilia p̄rennendo atqz appetitū carnis refrenando redeamus.

Tertiu est mysteriū mystice signationis: p̄ q̄nto vitz agitō illoz m̄ierū spectat ad n̄ram sp̄ualem instructionē.

Primo itaqz dicendū est de signatione primo em̄ si

(auri que triplex est gnat regiā dignitatē. Nam sicut dē Breg. in homel. aur regī p̄gruit. Qui q̄ christum timet z honorat vt regē: aur sibi offert. Hiere r. Quis non timebit te o rex

Secundo signat verā charitatem. et hoc p̄pter triplicē similitudinem. Prima est similitudo dignitatis. Sic em̄ aur ceterz metallis dign⁹ est z ipa oz nat z dignificat: sic charitas dignior est et excellēior ceterz virtutibz z eas ornat et dignificat. j. L. o. r. vij. Maior hoz est charitas. L. Amb. Charitas ē forma virtutū.

Secda est similitudo ditacionis. Sicut em̄ aur h̄ns in arca diues est rpaliter: sic h̄ns charitatē diues est sp̄ual: cū habeat ip̄m deum. Aug. Aurū habens in arca diues est: deum habens in scientia diues est.

Tertia est similitudo p̄batiōis. Nā sic aurum p̄bat in igne: sic charitas in igne tribulatiōis. Breg. Pena interrogat siqz in aduersitate positus deum veraciter amat. Hec ille. De hoc q̄ charitaz auro dicitur Apocal. iij. Suadeo tibi emere aurū ignitum vt locuples fias.

Tertio signat die claritatē. Breg. in homel. Auro nanqz sapia designat: Salomone attestante q̄ ait Thesaur⁹ desiderabilis req̄sct in ore sapiētis. Hec Breg. Et hec signatio est p̄pter triplicē similitudinem.

Prima est similitudo p̄ciositaz (dinem Prover. vij. Sapiētia p̄ciosior est cūctis

Secda est similitudo speciositaz (opibz. r̄s. Sap. vj. Clara ē r̄ q̄ nūqz marcescit speciositatis. Sap. vij. Nō habet amaritudinē cōuersatio illi) r̄c. Aurum em̄ p̄ciosum: speciosum z delectabile ē p̄ ceterz metallis: sic sapientia vt dictum est.

Secundo dicendū est de signatiōe thurz: que est triplex

Primo signat diuinitatis christi recog

De baptismo christi Fo. XXII.

missionem, ut patz per Gregorū in homie.
Secūdo orationis deuotione. Greg. Thu
re qd deo icēdit vīr orōnis expmī. Ps.
restante q̄ ait. Dirigat ozo mea sicut incē
sum in cōspectu tuo. Et h̄ ppter similitudi
nē in tribus. Primo in odoris inclusione.
Tbus em̄ est odorifer: sic ozo coram deo.
Apoc. v. Seniores habebāt singulī p̄hi
alas aureas plenas odoramentoꝝ q̄ sunt
oratiōes sanctorū. Secūdo in odoris emissi
one. Tbus nō emittit odorē nisi incēdat.
sic nec oratio sine feruore deuotiōis et igne
charitatē. j. Coz. xiiij. Si orem lingua. s.
em̄: mens mea sine fructu ē. Et nota bos
phus. Mystica sunt vas tbus ignis: nana
vase notat. Hens pia: thure p̄ces: igne su
pnus amor. Tertio in odoris operatione.
Tbus em̄ p̄ odorē suū fugat odores feti
dos. sic oratio feruens fugat fetores mala
rū cogitationū. Hiero. Sint tā crebre ora
tiōes vt oim cogitationū sagitte huiusce
modi clypeo repellantur.
Tertio tbus sūt diuine laudis oblati
nē p̄p̄tē p̄p̄tē sicut in odore: hōd
re: et vigore. Sicut em̄ tbus est odoriferū
et p̄ ipm̄ honorat deū et suo vigore feti
res expellit: sic sacrificiū laudis est odorife
rū deo. Ps. Deo s̄o iocūda sit laudatio.
Per ipm̄ honorat deū. Ps. Sacrificiū
laudis honorificabit me. Et vigore suo fe
tores tentationū euincat. Ps. Laudās in
uocabo dñm et ab inimicis meis saluē ero.
Tertio dicendū est de significatōe myr
rbe: que est triplex.
Primo significat mortalitatē: ch̄i con
passionē: eo q̄ vt d̄ Greg. Myrra mor
tuorum corpora condiebantur.
Secūdo carnis mortificationē. Grego
Myrrā offerim⁹ si carnis viciā p̄ abstinē
tiā mortificam⁹. Per myrrā nāq̄ agit
ne mortua caro putrescat.
Tertio cordis amarā cōtritiōē. Myr
rā em̄ amara est. Greg. in homel. Biatū
deo sacrificiū est afflictio p̄ peccm̄. Ps. atte
stante q̄ ait. Sacrificiū deo spūs p̄ribu
lat⁹: cor p̄ritū et hūiliatū de nō despicias.
Sic itaq̄ spūalr̄ aux oīno offerim⁹ si nos
metipos p̄ verā obediētiā subijciam⁹ sibi
tanq̄ regi: eū timentes et honorātes: si cha
ritate ferueam⁹ deuz et primū amantes: si
deū veraciter agnoscam⁹ lumine vere sa

plentie rutilātes. Tbus autē sibi offerim⁹
si eū verē deum esse credim⁹: si oratiōi de
uote insistimus: si laudib⁹ diuinis seruen
tiano vacamus. Myrrā p̄o sibi offeri
mus si eius passioni et morti compatimur:
si carnis desideria mortificam⁹: nisi de pec
catis vere conerimur. Studeamus itaq̄
his mysticis munerib⁹ ch̄m adorare iam
regnantem in celis quem adorauerūt ma
gi adhuc pygum iacentem in terrā: qm̄ p̄
adentes adorauerūt eum: vt sic deuotiōis
istoz regum facti participes: sine etiā glie
tandem mereamur esse cōsortes. Amen.

De baptismo christi Sermo in eadez fe stilitate.

Venit iesus a
galilea in iordanē ad Joannē
vt baptizaret ab eo. Matt. iij.
In presenti sermone dixim⁹ de primo my
stero ad p̄sentem solemnitatem spectante:
Hunc in hoc sermone spirāte dei gratia:
de secundo mysterio dicturū sumus scz de
baptismo christi in quo facta est alia appa
ritio que theophania dicit⁹: vt s̄. dictū est.
In hac autē apparitione apparuit dñs ve
rus saluator: verus homo: verus deus tri
plici testimonio.

Primū est testimoniū p̄phetalis denū
ciationis.

Secundum est baptismalis ablutio
Tertium est sup̄nalis ma
nifestationis.

Primū est testimoniū p̄pheta
lis denūciationis: videlicet Jo
annis: qui dedit testimoniū de
christo circa baptismū eius quantum ad
Primo quantum ad dulcedi
nem pietatis.

Secūdo q̄ntum ad certitudinē hūanitatē
Tertio q̄ntū ad celsitudinē deitatis.

Primo quantum ad dulce
dinē pietatē: eū dicebat Matt. iij. Ego ba
ptizo vos in aq̄. Et vt d̄ Grego. peccā sol
uere nō valebat. ipse vos baptizabit i spū
scdō: q̄ vici⁹ est spūs dulcedinis et pietatis.
Sap. xij. Q̄ bonus: q̄ suauis ē dñe spūs
tu⁹ in nobis. Et Joan. j. Ille est q̄ bapti